

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posredniški št. se prodajajo po 3 nč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele št. po 5 nč. (10 stot.)

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. osmrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plačljivo in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnjenih naročnin, se uprava ne ozira.

Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5-20, za pol leta Kron 2-60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo.

Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom).

Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“, - Natianila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 20.

Poštno-hranilni račun št. 841-652. TELFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Izpopolnitev ministrstva.

DUNAJ 16. (Izv.) Tekom tega tedna pride trgovinski minister dr. Roessler na Dunaj in se obenem, kakor se pričakuje, tedaj tudi definitivno reši vprašanje njegovega naslednika. Ta izpopolnitev ministrstva dela sploh ministrskemu predsedniku grofu Stürgku velikanske težave in mu ni lahko dobiti resnih kandidatov za trgovinsko in poljedelsko ministrstvo. — Bivši namestnik grofa Stürgka, notranji minister baron Heinold je izročil ministrskemu predsedniku posle ministrskega predsedstva v naravnos obupnem stanju, ki pa se je še znatno poslabšalo vsled znanega jezikovnega ukaza justičnega ministra dr. Hochenburgerja. Situacija Stürgkovega kabineta sploh ni po vsem tem najtrdnjše.

Državni proračun za l. 1903.

DUNAJ 16. (Izv.) Predela za državni proračun za l. 1913. so končana in se bo mogel bodoči ministrski svet že baviti z gotovim elaboratom.

Protest proti Hochenburgerjevemu feršanu.

PRAGA 16. (Izv.) Eksekutivni odbor češke državnopravne stranke je v svoji današnji seji sklenil oster protest proti jezikovnemu ukazu justičnega ministra dr. Hochenburgerja.

Odlikovanje.

DUNAJ 16. (Izv.) Cesar je podelil veliki križec reda sv. Štefana načelniku vojaške pisarne generalu baronu Bolfrasu.

Nadomestne deželnozborske volitve na Nižjem Avstrijskem.

DUNAJ 16. (Kor.) Pri današnjih nadomestnih deželnozborskih volitvah v veleposestvu sta bila izvoljena prelat Amadej John iz Mölke in grof Viljem Wurmbbrand.

Nezgode na evharističnem kongresu.

DUNAJ 16. (Izv.) Tekom včerajšnje evharistične procesije se je pripetila cela vrsta manjših in večjih nezgod. Rešilno društvo je imelo ob cestah, po katerih se je pomikala procesija, postavljenih 28 šotorov in je posredovalo v 73 lažjih slučajih. Dvajset oseb, ki jim je postalo slabo ali so se onesvestile, so morali prepeljati z vozovi na dom. Poleg teh manjših nesreč pa je bilo tudi več smrtnih slučajev in slučajev zblaznelosti.

Župnik Brzobohaty iz Doubrave se je včeraj popoldne onesvestil na ulici in umrl na licu mesta. Zadel ga je srčna kap. Pater Gassner, 70 let star menih iz samostana v Griesu pri Bolcanu na Tirolskem je tudi umrl na ulici, zadet po kapl. Včeraj popoldne po procesiji se je v Breitenfeldu zgrudila na tla neka ženska in umrla prej, preden ji je prišel na pomoč zdravnik rešilne postaje. Moravski poslanec pater Šlinger je ponesrečil, da so ga morali prepeljati v bolnišnico in ga bodo morali operirati. Petinidesetletne soproge privatnega uradnika Sinriša v Št. Juriju na Stajerskem

se je polotila med procesijo verska blaznost in so morali revico prepeljati v blaznico. Na Mariabilski cesti je vzbujala veliko pozornost neka starejša, iz Pariza na Dunaj prispela Francozinja. Izdajala se je za „devoico orleanško“ in je zagotavljala ljudstvo okrog sebe, da reši človeštvo vsega greha. Prepeljali so jo v blaznico. Zblaznel je tudi 45letni Tirolec Josip Höpberger. Napad blaznosti je bil tako hud, da so morali Höpbergerja zvezati in ga zvezanega odpeljati v blaznico.

Protestni shodi proti evharističnemu kongresu.

DUNAJ 16. (Izv.) V X. dunajskem okraju se je vršil včeraj velikanski protestni shod proti evharističnemu kongresu. Shoda se je udeležila ogromna množica ljudstva, ki je štela nad 12.000 oseb. Na shodu se je agitiralo za gibanje „proč od Rima“ in je bila končno sprejeta resolucija, v kateri je bilo konstatirano, da nihče od navzočih 12.000 ljudi ne veruje v verske dogme katoliške cerkve. Na shodu je prijavilo 87 oseb izstop iz katoliške cerkve.

SV. HIPOLIT (NIŽ. Avstr.) 16. (Izv.) Snači se je vršil tu v navzočnosti 1500 oseb protestni shod proti evharističnemu kongresu. Shod je priredilo društvo „Svobodna šola“. Na shodu je govoril državni poslanec dr. Hock in je bila potem sprejeta ostra resolucija. Sklenjeno je bilo tudi, da se udeležniki shoda udeležijo velikega protestnega shoda proti evharističnemu kongresu. Ta protestni shod se bo vršil na Dunaju dne 19. septembra t. l. v Sofijinih dvorinah.

GRADEC 16. (Izv.) Vsenemci so hoteli v Gradcu prirediti v znak protesta proti evharističnemu kongresu demonstrativen obhod po mestu. Policija pa je prepovedala demonstracijski obhod. Položen je bil venec na spomenik cesarja Jožefa II.

JABLONEC 16. (Izv.) Društvo „Svobodna šola“ je priredilo v Jabloncu dva velika protestna shoda proti evharističnemu kongresu. Vsi člani mestnega sveta so se udeležili shoda. Sprejeta je bila ostra resolucija.

DECIN ob Labi, 16. (Izv.) Na protestnem shodu proti evharističnemu kongresu, prirejenem po „Svobodni šoli“, je govoril dr. Bernhard in je bila sprejeta ostra resolucija.

KRALJEVI GRADEC 16. (Izv.) Včeraj se je vršil tu protestni shod proti dunajskemu evharističnemu kongresu. Protestni shod je priredila napredna državnopravna stranka. Na shodu je prišlo do burnih prizorov. Vlado komisar je shod razpustil. Orožniki so vdrli v dvorano in jo izpraznili. Veliko zborovalcev je bilo aretiranih.

Papežev odposlanec.

DUNAJ 16. (Izv.) Papežev odposlanec k evharističnemu kongresu, kardinal Van Rossum, se je danes odpeljal z Dunaja v Trident, kjer ga slovesno sprejmo. V Tridentu ostane en dan in potem odpotuje v Rim.

Nemljiva konfiskacija.

DUNAJ 16. (Izv.) Državno pravdnštvo

je konfisciralo list „Freie deutsche Schule“, ker je priobčil tri članke, v katerih se je bavil z evharističnim kongresom. Eden teh člankov je bil priobčen že v več drugih listov, a ni bil konfisciran nikjer, dočim pa ga je sedaj zaplenilo državno pravdnštvo.

Položaj na Ogrskem.

BUDIMPEŠTA 16. (Kor.) Kakor se poroča, so opozicijske stranke odklonile sprejem mandatov v delegacijah in niso reagirale na poziv vladne stranke, da bi imenovale svoje kandidate.

BUDIMPEŠTA 16. (Izv.) Pretežna večina voditeljev opozicije se je izjavila proti temu, da bi stopila opozicija v kaka pogajanja z ministrskim predsednikom dr. Lukacsem. Opozicija bi se mogla pogajati z vlado le tedaj, ko bi odstopila ministrski predsednik dr. Lukacs in zbornični predsednik grof Tisza. Z ozirom na to izjavo je pričakovati v jutrišnji seji ogrsko-hrvatskega državnega zbora zopet burnih prizorov. Vlada je izdala obširne odredbe in poklicala v Budimpešto veliko število vojaštva in orožništva z dežele. Stražniki, orožniki, infanterija in dragonci bodo pripravljani ves dan.

BUDIMPEŠTA 16. (Kor.) V današnji konferenci nacionalne delovne stranke je izjavil ministrski predsednik dr. Lukacs, da vlada z zadovoljstvom opazi, da se ni posrečilo agitaciji opozicije, da bi zanesla razburjenje v široke ljudske sloje. Javno mnenje v pretežni večini odobrava postopanje vlade in spoznava, da je bila večina vsled nasilnega opozicije v stiski. Opozicijski voditelji pa se niso dali po tem očividnem mišljenju prebivalstva prepričati in vztrajajo v svoji nespravljalivosti, medtem ko je opozicijsko volivstvo mnogo zmernejše in mirno-ljubnejše. Ministrski predsednik je dodal, da ponovno izjavlja, da je pripravljen izdelati zakon, ki bi dajal imuniteti poslancev nove garancije in urejal razmerje predsednika napram poslancem.

Z ozirom na volilno reformo je izjavil ministrski predsednik, da dobi po volilni reformi zlasti industrijsko delavstvo svoje zastopstvo v zakonodaji, ki bo odgovarjalo njegovi inteligenci in soudeležbi pri državnih bremenih. Ponujamo, je rekel ministrski predsednik, v zadnji uri opoziciji desnico v spravo. Če pa začne opozicija napadati, se bo vladna stranka branila, primorana pa je odklanjati odgovornost za posledice boja. Govor ministrskega predsednika je bil sprejet z velikim odobravanjem.

BUDIMPEŠTA 16. (Izv.) Izvrševalni odbor romunske narodne stranke je izdal komunique, v katerem izjavlja, da zavzame stranka proti Lukacsevi vladi odločno opozicijsko stališče, ker se je uverila, da sedanja ogrska vlada ni prijateljica romunskega naroda. Obenem obsoja odbor omejevanje svobode govora v državnem zboru in izključevanje opozicijskih poslancev ter odobrava tozadevno ravnanje romunskih poslancev. Odbor smatra ustanovitev unijatske škofije v Hajdudorogu za korak madjarizacije in je vsled tega potreba in dolžnost

romunskega naroda, da se bori proti tej nakani. Z Dunaja poročajo Romunom, naj mirujejo v tem pogledu, ker bi bila njihova tozadevna akcija baje naperjena proti cesarju samemu, ki tudi želi ustanovitev omenjene unijatske škofije. To je pač nagrada Romunom za usluge, ki so jih delali svoj čas grofu Khuenu.

Konec dijaške „veleizdajniške zarote“.

ZADER 16. (Izv.) Končno je vendarle prišlo do tega, da so napravili konec oni komediji, ki so jo s takim krikom razbojnali po svetu kot velikansko veleizdajniško zaroto. Stvar je končala tako, kakor je bilo pač pričakovati. Stvar se je začela z najnatančnejšimi hišnimi preiskavami pri šolski mladini, da bi zasledili morda po kakih znakih zaroto, veleizdajo. Zapirali so dijaške vsenavskriži. Zapirali so jih v preiskovalne zapore in jih tamkaj stiskali dneve in tedne. Veliko dijakov je zaradi tega tudi moralo pretrpeti preostre kazni s strani šolskih oblasti. Nekaj jih je bilo celo izključenih. Dva sta bila skoraj tri mesece v ječi. Dva zadrška dijaka, Filipčić in Čurčin, sta bila šele te dni izpuščena iz zaporov.

Državno pravdnštvo je odstopilo sedaj, ko je prej gnalo ubogo nedolžno dijaštvo v zapore in nesrečo, od vsega nadaljnjega postopanja proti „veleizdajalcem“, odstopilo pa je zato, ker vsa večmesečna preiskava ni mogla dognati niti pičice na dijaštvu, ki bi govorila proti njim in ki bi jih obremenjevala. Sveda nastaja sedaj vprašanje, kdo bo povrnil dijakom škodo, ki so jo trpeli zaradi tega nesmiselnega preganjanja na podlagi podlih ovadbe zagrebške pandurske svojati.

† Štefan Križnič.

GORICA 16. (Izv.) Danes je umrl ob 3 zjutraj c. kr. vladni svetnik Štefan Križnič, bivši ravnatelj ženskega učiteljskega. S svojim blagim značajem si je znal pridobiti simpatije v vseh krogih. — Pogreb se bo vršil v sredo 18. sept. ob 10 predpoldne.

Zaradi veronauka neusposobljen.

PRAGA 16. (Izv.) Socialnodemokratski list „Pravo Lidu“ poroča, da je sin socialnodemokratskega urednika Dunderja v Žižkovem v Pragi končal prvi razred ljudske šole. Ker pa je bil otrok prijavljen kot brez konfesije, ni dobil v veronauku nikakega reda. Sedaj je dobil oče sporočilo od okrajnega šolskega sveta, da njegov sin duševno ni usposobljen, da bi mogel prestopiti v drugi razred, ker nima reda v veronauku, in da potemtakem ni zrel za drugi razred.

Ruska drama na Dunaju.

DUNAJ 16. (Izv.) Danes zvečer se je v Johann Straussovem gledališču na Dunaju vršila premijera drame ruskega pisatelja Leonida Andrejevega — „Dijaške ljubezni“, ki je dosegla velikanski uspeh. V imenovanem gledališču gostuje takozvano „Kleines Theater“ iz Berlinu.

Ladja se potopila.

CHICAGO 16. (Kor.) Neka šolska ladja s 24 mornarji na krovu se je potopila na Michiganskem jezeru. Šest mož je utonilo, pet pa jih pogrešajo.

PODLISTEK

Osvit.

Slike iz tridesetih let.

Spisal Ksaver Šandor Gjaleki. — Prevel A. E.

Doktorica je hitro spoznala svojo dolžnost, da razprede splošen pogovor in tako reši svoje prijateljico iz neprijetnega položaja. Na mizi je ležal še prišli zvezek francoskega romana in še neke nemške knjige, in krasna Lorika je vzela vse skupaj in položila na krilo Madleni.

— Glej, kaj mi je poslal knjigar! Mislija sem nate. Je tu nekaj od tvojega ljubljence Immermanna — in od Chateaubrianda.

— Ah! — se je izvil Madleni zadovoljen vzklík, kakor da so vse njene misli pri teh knjigah, in začela je s tenkimi prstici listati po še neprerezanih zvezkih.

— Veliko se piše sedaj, moj bog! — je vzdihnila hof-atovka Cerovičeva in takoj začela pripovedovati, da je slišala od svojega vnuka Jurice, da so neki mladi vetrnjaki v Zagrebu sklenili pisati knjige v hrvaškem „dialektu“.

— Pa mislijo ti rumenokljunci, da se kar tako pišejo knjige. Ni to majhna stvar. Samo izredne glave morejo napraviti kaj takega — to je mogoče pri velikih narodih,

ali — pri nas — moj bog! — je končala starka.

— Pravijo, da je mladi Ludovik Farkaš napisal neki gledališki komad — čakajte, kako se imenuje — vedela sem — da — imenuje se „Golob“. Kaj more biti to? — je pripomnila neka druga starka.

— Tudi za mladega Rakovca pravijo, da piše za gledališče — je rekla doktorica.

— To so same neumnosti — se je vmešal Budroci. — Kaj hočemo mi z govorico, končno — s kmetško govorico? Kdo bo mogel v njej izreči svoje misli, ki so pri nas fine in ugledne? V to svrhu imajo veliki narodi svoje jezike, a naša dolžnost je, da se učimo teh jezikov, če hočemo biti napredni. Če bomo delali širjenju izobraženih jezikov zapreke z učenjem svojega narečja — in tratili čas za to, namesto da se učimo znanosti — bomo podpirali samo barbarstvo.

— Da te sliši grof Janko Drašković — ta bi te naučil! — je s smehom pripomnil baron Martić.

Ali pa bi jaz njega! In bi mu tudi dokazal tako! Naj vzame v roke Dominovo knjigo „Ius hungaricum“, pisano v hrvaškem jeziku, ki je izšla lani. Ma foi — če more človek razumeti tudi le eno besedo! Vsi so se glasno nasmejali in Budroci je nadaljeval s svojimi razmatranji.

Ivan Kotromanić je silno trpel. V tej svojemu rodu odtujen družbi je prikrat ob-

čutil, kako težko bo prebuditi ta zamrsl srca v novo življenje, in te glave, polne težkih predsodkov, pridobiti za nove, mlade misli. V tem žuborenju tujih besedi iz domačih ust, v tem metežu vsakovrstnih misli, popolnoma nasprotnih njegovemu pojmovanju, je občutil vso sramoto, zadajano rodni govorici, spoznal pa je tudi težavo svoje naloge. Toda to ga ni bolelo najbolj. Njegova mlada, čila duša se ni strasila težav. Bolelo ga je mnogo bolj, da se ni upal on sam izpregovoriti v tej družbi v prilogo sebi in svojemu smotru. Bal se je, da bi svoja najdražja čustva, svoje najsvetejšje cilje izvrigel bedastemu smehu kakoga Budroca in teh našemljenih punčk. Obvzel ga je popolnoma neki sram in bojazen, da bi poleg velikih imen tujih pesnikov imenoval domačje pisatelje — in videl je stranjo pustino, v kateri ni nikogar, da bi ga pokazal. In gotovo bi bil molčal, da ni mala Žitkovičeva prekinila Budroca in skoraj s solzami v očeh odbila njegovih napadov na hrvaški jezik.

— To ni lepo od vas! Tudi vi ste Hrvat — in kako morete govoriti tako!

Tedaj je pristopil tudi Ivan bliže in s hvaležnim pogledom objel dražestno ženo. Takoj je izginila vsa njegova plahost in vsi njegovi dvomi.

— Ne samo, da ni lepo od prijatelja Budrova, da govori tako, — je začel Ivan z razburjenim glasom, — temveč tudi ni

resnica, kar govori. Prizna mi, da ima glasoviti učenjak Šafařík nekoliko več sodbe o teh stvarih, kakor pa on. A ta učeni gospod, ki mu vsa Evropa priznava lovorjev venec znanja, — ta pravi o našem jeziku, da je kakor je struna na harfi, občuduje njegovo blagoslavje, slavi njegovo bogastvo in priznava lepoto našemu materinskemu jeziku. Danes ne moremo mi pokazati enako dolge vrste velikih pesnikov in pisateljev, kakor drugi veliki narodi, ali zato smo se borili stoletja in stoletja po vseh bojnih poljih sveta, — dočim so mogli ti drugi narodi po naši zaslugi živeti v miru in gojiti svoje jezike. Pa tudi oni so morali začeti. Moramo torej tudi mi. In kakor so nepredovali oni, tako bomo napredovali tudi mi. — In Ivan je nadaljeval tako. Glas mu je nehal trepetati, govoril je, kakor navadno, jasno in zvonko. Ker je bil pač v salonu in v odlični družbi, je gledal na to, da ne prekorači meje v izgovoru, kretnjah in v vsem načinu svojega nastopa. Tako mu je prihajal govor eleganten, odličen, a vendar ognjevit in naraven. Da dokaže lepoto jezika, je vsak čas vmešal kak hrvaški stavček v svoj nemški govor. Pri tem ga je bolelo le to, kar je tudi sam občutil, da bi v svojem jeziku ne mogel tako izraziti vsake misli, kakor v nemškem. Toda krivde ni dajal zaradi tega jeziku, temveč sebi in svojemu neznanju. In to je tudi rekel sedaj ter pokaral Budrova, da je nepravilčen.

Danes ob 6 zvečer predstava za otroke v Narodnem domu.

Povodenj na Ogrskem.

MARMAROS SZIGET 16. (Ogr. biro.) Z majhnimi presledki dežuje že 16 dni v celotnem okraju. Krmila so segnila, sadje, posebno češnje in jabolka, je uničeno. Vse reke so izstopile iz bregov. — Več vasem preti nevarnost po povodnji. Iz Lugoša javljajo, da je nenadoma postalo hladno in je po okolici zapadel sneg.

Socijalno-demokratska velika skupščina.

CHEMNITZ (Nemčija) 16. (Kor.) Danes dopoldne so se začele razprave socijalno-demokratske velike skupščine ob velikem navalu občinstva. — Posl. Seitz (Dunaj) je pozdravil skupščino v imenu avstrijske socijalne demokracije. Zastopniki ruske socijalne demokracije so poudarjali, da ruski proletarijat računa v svojem težkem boju na pomoč internacionalne socijalne demokracije, posebno pa na nemški proletarijat. V zvezi vojaški diktaturi vendar razveseljuje napreduje v Rusiji boj ruskega proletarijata.

Rešena bojna ladja.

LONDON 16. (Kor.) Po Lloydovem poročilu iz Port Salda so v susem prekopu nasledlo angleško križarko „Dalbot“ posreči zopet spravili s proda in je ladja že prispela v Port Said.

Nesreča pri stavbi.

SOLNOGRAD 16. (Izv.) Snoči se je pri stavbi nove Mozartove hiše podrl hišni vogal pri zadnjem krilu. Po sreči ni bilo človeških žrtev. Materijalna škoda pa je precej velika.

Z zrakoplovom na Helgoland.

HAMBURG 16. (Kor.) Zrakoplov „Hansa“ je danes jutraj odplul pod vodstvom grofa Zeppelina s 16 potniki iz Hamburga na Helgoland, da sodeluje pri mornariških manevrih.

Umorjen general.

STAVROPOL (Rusija) 16. (Izv.) Generala Lupakovega, načelnika tajne policije v Kavkazu, je neki neznanec napadel na cesti z revolverjem in ga ustrelil. Napadalec je pobegnil.

Potres.

CARIGRAD 16. (Kor.) Privatne vesti potrjujejo, da so vsi kraji, ki so bili prizadeti že po zadnjem potresu, po novem potresu popolnoma razdejani. Po dosedanjih poročilih so bile tri osebe ubite, dvanajst pa ranjenih. Iz dveh posušenih vrelcev so nepričakovano izbruhnile velike vodne mase, ki so pa zopet kmalu izginile.

Panamski prekop.

WASHINGTON 16. (Izv.) Panamski prekop se izroči prometu jeseni prih. leta.

Homatije na Balkanu.

B.igarija in Turčija.

PETROGRAD 16. (Izv.) Z ozirom na pisavo ruskih nacionalističnih listov o potrebi vojne med balkanskimi slovanskimi državami in Turčijo, zlasti pa med Bolgarijo in Turčijo, izjavlja petrogradska „Rječ“, da smatra za svojo dolžnost, da opomni balkanske slovanske države, naj nikar ne slede tej pisavi, ker je ta pisava edino le izraz politike dotičnih listov, ne pa ruske vlade. — Žalostno bi bilo, pravi „Rječ“, če bi Bolgari dali kako večjo važnost tej pisavi nacionalističnih listov.

SOFIJA 16. (Kor.) Izvrševalni odbor macedonskega drinopoljskega društva je sklical večerj veliko ljudsko zborovanje v svrhu razprave o sedanjem stanju macedonskega vprašanja. Posamezni govorniki so poudarjali, da je vojna potrebna za bolgarski narod, ne zaradi kakih morebitnih prisvojitve, temveč da varuje svoje življenske interese. Med zborovanjem in tudi po zborovanju ni bilo nikakih posebnih dogodkov.

FRANKFURT 16. (Izv.) „Frankfurter Zeitung“ poročajo iz Sofije, da je dosedaj vlada izdala 35 milijonov levov za izredno oboroženje. Bolgarska prične diplomatično akcijo pri velevlavstih takoj po glavnih vojaških vajah pri Šumli. Te diplomatične korake pospremi Bolgarska z vsem pritiskom, ki je mogoč.

BELGRAD 16. (Izv.) Sodeč po vesteh, ki prihajajo iz Sofije, je sklenila bolgarska vlada, da meseca septembra, predno se odpušče rezervisti, ki so bili poklicani pod orožje zaradi vojaških vaj, skliče izredno zasedanje soborja, v katerem bi ministrski predsednik podal narodnemu zastopstvu poročilo o situaciji in postopanju vlade. Misli se, da vlada želi, da bi soborje odobrilo njeno postopanje, ki je izraženo v čakalju nadaljnjega razvoja dogodkov na Balkanu.

Albanija še ni pomirjena.

CARIGRAD 16. (Kor.) Mladoturško časopisje še vedno razširja vznemirjalne vesti o položaju v Albaniji. Poroča, da je več uradnikov pobegnilo v Skadar. Vstaja so skušali zavzeti neko selišče med Tirano in Dračem, pa so bili odbiti. Imeli so 40 mrtvih in 80 ranjenih. Na skadarskem bazarju sta bila ubita dva orožnika, eden pa je bil ranjen.

Neki turški minister je izjavil, da so vse te mladoturške vesti zelo pretirane ali pa napačne in da se turška vlada ne boji novih nemirov v Albaniji.

Črnagora proti Turčiji.

BEROLIN 16. (Izv.) Tukašnja „Morgenpost“ priobčuje razgovor nekega svojega poročevalca s črnogorskim kraljem Nikolo, ki je poudarjal, da se obzorje na Balkanu zelo temni. Nemiri v Turčiji in nasilnost ob črnogorski meji ne ponehujejo in morejo potemtakem izzvati najhujše posledice, katerih kralj ne bo več mogel odvrniti. Kralj je rekel, da je nejevoljen, ker velevali niso odgovorile na njegovo noto, in je dodal, da je vojna najbrž le še vprašanje nekaterih dni.

Nove vstaške čete.

SKOPLJE 16. (Izv.) V štipskem okraju so se pojavile nove bolgarske vstaške čete, vsled česar je zavladala med mohamedanci velika panika.

Reforme v kosovskem vilajetu.

SOLUN 16. (Kor.) Skopeljski vali Glabli bej, ki je bil pred kratkim poklican v Carigrad, se sedaj vrača v Skopje s posebnimi ukazmi v zadevi izvedbe potrebnih reform na severnem Kosovem in ureditve odškodninskih zahtev. Glabli ima pooblastila, da ukrene vse, kar se mu zdi potrebno v popolno pomiritev položaja v provinciji.

Turške čete na meji.

DUNAJ 16. (Izv.) Tukašnji listi poročajo iz Skoplja, da pričakujejo iz Smirne divizijo vojaštva, ki se porazdeli ob turško-bolgarski meji.

Turčija se pripravlja za vojno.

PARIZ 16. (Izv.) Zasebne brzojavke iz Drinopolja javljajo, da je turška vlada zorala v Drinopolju veliko število vojaštva in dela z vso vmo na to, da v najkrajšem času postavi mesto v obrambno stanje.

Italijansko-turška vojna

Mirovna pogajanja.

DUNAJ 16. (Izv.) Italijansko-turška mirovna pogajanja so, kakor smo poročali že včeraj, res končana. Ta vest se seveda nanaša na neoficijalna predpogajanja, ki so se vršila in tudi zaključila z ugodnim uspehom. Oficijalna pogajanja se prično tekom tekočega tedna na podlagi zaupnih dogovorov, ki so bili sklenjeni v neoficijalnih predpogajanjih.

CARIGRAD 16. (Kor.) Kakor poročajo iz aventičnega vira, je bila končna zahteva italijanske vlade v zadevi sklenitve miru, da turška vlada proglasi neodvisnost Libije in da Italiji možnost, da se sporazume z libijskimi domačini. — Kakor se zatiruje, je smatrala turška vlada to zahtevo za nesprejemljivo.

Pomanjkanje učiteljstva v Istri in pazinska pripravnica za učiteljske.

(Dopis iz Istre).

I.

Nepotrebno bi bilo govoriti o pomenu učiteljstva v ožjem smislu besede za narodov napredek, bilo na kulturnem, gospodarskem ali političnem polju. Živ dokaz za to imamo v francoskem, angleškem in nemškem narodu, pri Dancih in Švedih ter v novjšem času tudi pri Čehih in Bolgarjih. Od kakovosti in količinski učiteljskih sil je odvisna kakovost narodove mladine, in žnjo njegova bodočnost. Učiteljstvo je v kulturnem pogledu celokupnemu narodu ono, kar je mati poedinemu otroku. Vsakdo, ki je zainteresiran na obstanku in napredku kakega naroda, je zainteresiran pri učiteljskem vprašanju, ki se more z vso pravico prištevati med kulturna vprašanja današnje dobe.

V deželah z velikim kontingentom učiteljskih sil se ne polaga na njih primerna važnost; težisce tvorijo tu učni zavodi, šole; v krajih pa, kjer pogrešamo zadostno število učnih moči, moralo bi se paralelno uvaževati potrebo učiteljskega naraščaja in potrebo šol. Redko kje se tako postopa in zlasti v Istri se je prvo vprašanje zastavljalo, tako, da stoji Istra pred pretečo krizo vsled učiteljskega pomanjkanja.)

Ogromna večina sedanjih hrvatskih šol so enorazrednice, a število otrok bi zahtevalo trirazredne, ali vsaj 2 razredne zavode. Razširjen je sedanjih šol je le držanje časa, ki jih bo morala uringirati tudi pravica, ako ji je ležeče na napredku njenih državljanov.

Poleg razširjenja sedanjih šol v večrazredne otvorjalo se bo nove deželne: po zadnjem dogovoru slovanskih in italijanskih poslancev bi se imelo ustanoviti že v 5 letih okoli 60 šol s hrvatskim, oziroma slovanskim učnim jezikom. Ako je že sedaj nekaj šol zaprtih (Grdoselo, Krbune), ker ni učnega osebja, tim več jih bo moralo biti pozneje, ko se bodo šole sorazmerno hitreje množile, nego do sedaj. Naš kmet, ki si je odtrgal od svojih ust težko prislužen denar, da zgradi šolsko poslopje, kjer naj bi iz njegovih otrok postajali ljudje, nezaupno in deprimirano opazuje ta za njega nerazumljivi proces; ker vzroka sedanjemu stanju ne vidi v nedostajanju učiteljstva, ampak išče v brezbratnosti in nenaklonjenosti odgovornih faktorjev, loteva se ga skoro naroden čup.

*) Na šolah „Družbe sv. Cirila in Metoda“ so nastavljene z malimi izjemami skoro samo učne sile iz Hrvatske, ker domačinov ni.

Njegovo duševno stanje je razumljivo in od pomoči je nujno potrebna.

Vprašanje hrvatskega učiteljskega, ki naj bi odpomoglo sedanjemu kritičnemu stanju, je v temelju zavoženo in njegov neugoden vpliv odseva iz nizkega števila dijaštva na zavodu.

Prehod od začasnega nameščenja učiteljskega v Kastvu v definitivno nameščenje je danes, proti volji večine istrskega naroda, gotova stvar.

S to rešitvijo se moramo za enkrat sprijazniti in delati na to, da dijaštvo izkoristi in profitira, kar se profitirati da; ker je pa vlada z nekaterimi osebami hotela imeti učiteljske ravno v Kastvu, ki je na skrajni periferiji naše ožje domovine, naj z izdatnimi materijalnimi podporami priškoči vsakemu gojencu v pomoč in stem povzdigne število dijaštva do potrebne višine. Sveta dolžnost je vlade in onih oseb, ki so pri rešitvi sodelovali, da se podpiranje dijaštva uresniči. Državne podpore naj bodo tudi pripomoček pri nabavi izobraževalnih sredstev, ki bi jih dijak v drugem kraju ceneje dobival in užival. Ali tudi prebivalstvo kastavsko naj bo velikodušno: dijaki so gosti v njegovi sredi in kot z gosti naj se postopa.

II.

Dase poveča število učiteljskihnikov, je vlada tudi v Istri že v začetku zasnovala pripravnico v Kastvu in v Pazinu, kamor se sprejemajo dijaki naravnost iz ljudskih šol in pripravljajo eno leto za vstop na učiteljske.

Četudi je institucija pripravnic le pomoček v sil, nekaj nepopolnega in površnega so pri danih istrskih razmerah potrebne, ker v pomanjkanju drugih za to prikladnih zavodov (meščanskih šol) izpopolnjujejo vsaj deloma vrzel med ljudsko šolo in učiteljscem.

V kraju pa, kjer so na razpolago gimnazije ali realke, more mladina par razredov obiskovati na teh zavodih in v Pazinu, kamor se sprejemajo dijaki naravnost iz ljudskih šol in pripravljajo eno leto za vstop na učiteljske.

Ker obstoja naloga pripravnic v zbiranju in pripravljanju materijala za učiteljske, morajo biti tudi razvrščene tako, da svojo nalogo lahko uspešno rše. Ako je pa kakšna pripravnica tu le pro forma, brez potrebe in uspehov, mora država odpomoči tej anomaliji.

V mestu Pazinu obstoji popolna hrvatska gimnazija, ki se pa more po svojem dobrem učnem načrtu prištevati z vso pravico med realne gimnazije. Istodobno ima Pazin poleg gimnazije tudi c. kr. pripravnico za moško učiteljske.

Ta pripravnica je pa za Pazin brez vsake potrebe, brez koristi. Djak, ki se misli posvetiti učiteljskemu stanu, more vstopiti na gimnazijo, obiskovati nekaj razredov in od tod iti na učiteljske. V dveh letih gimnazijskih študij ne izgubi ničesar, kajti tudi na pripravnici ostaja več učencev po dveh letih, ker jih na učiteljske ne vsprejemajo pred 15. letom. Nalogo, ki bi jo imela vršiti torej v srednji Istri c. kr. pripravnica, naj bi prevzela c. kr. gimnazija, ki bi gotovo častno izpolnjevala svojo dolžnost.

Da je pazinska c. kr. pripravnica brez potrebe in koristi pri sedanjih razmerah, govori jasno in bistro statistika učencev, ki jih ona daje kastavskemu učiteljsku. Iz te pripravnice je bilo sprejetih na učiteljske:

leta	1908/09	6	dijakov
	1909/10	5	
	1910/11	2	
	1911/12	9	
	1912/13	9	

V petih letih je prišlo v Kastav iz gornje pripravnice 27 dijakov, od katerih so že v prvem letniku izstopili trije (1908/9: eden in 1909/12: dva) radi slabega napredka, tako, da je dala pripravnica učiteljsku v gornjem času v resnici le 24 dijakov, ali povprečno: 5 na leto.

Stevilkam ni treba komentirati; one svedočijo, da c. kr. pripravnica v Pazinu ne odgovarja svoji svrhi, njena bilanca je pasivna. In dolžnost merodajnih faktorjev, zlasti pa vlade, je, da skrbí, da pride pripravnica iz Pazina vun v kraj, kjer je več potrebna in bo več koristna.

In tak kraj je mesto Buzet. Buzet je danes gospodarsko središče prostrane napredujoče Čičarije, ki je bilo v kulturnem, blo v gospodarskem pogledu — po zaslugi svojega žilavega ljudstva poleg Liburnije najnaprednejši predel istrskega polotoka.

Danes študira malo dijaštva iz Čičarije, ali, ako bi prišla pripravnica v Buzet, dajala bi ji Čičarija sama večji kontingent učencev, nego jih sploh ima pripravnica v Pazinu. Enegični in podjetni Čiči bi dobili priložnost, da vsaj deloma izkoristijo od narave dobljene darove v dobrobit svojih istrskih sobratov.

Buzet je spajaloča točka vzhodnega dela koperskega in severnega dela poreškega okraja. Od Dragonje do Učke, od Vodic do Motovuna in Buj se razprostira vplivna

sfera Buzeta: njegova razdalja od teh točk se niti ne daja primerjati z njih razdaljo od mesta Pazina, osobito ako se uresniči železnični projekt: Umag—Buzet—Lupoglava. In pripravnica v Buzetu bi bila pozvana, da velik predel med reko Dragonjo in Mirno vzbudi iz dolgoletnega kulturnega in narodnega spanja.

Pripravnica v Buzetu bi znatno pripomogla k pomnoženju učiteljskih sil v Istri in sveta dolžnost odločilnih faktorjev je, da pretresujejo to vprašanje in je privedejo k skorajšnji rešitvi.

Dr. A.

Domače vesti.

Osebnosti. Na povratku iz Portorose je včeraj jutraj dospel v Trst črnogorski kraljevič Mirko s svojo rodino. Obenem je prispel tudi ruski zastopnik na cetinjskem dvoru pl. Giers iz Petrograda.

Okrajna bolniška blagajna v Trstu in socijalni demokrati. Slavno uredništvo! V eni zadnjih številki Vašega cenjenega lista ste priobčili dopis, ki odkriva v vsej nagoti protislovensko in protidelavsko postopanje okrajne bolniške blagajne v Trstu, ki je ustanovljena tudi za slovenske delavce. Dovolite, da Vas opozorim še na drugo dejstvo.

Okrajna bolniška blagajna v Trstu, ki je v rokah socijalnih demokratov, pošilja celo notorčno slovenskim narodnim strankam izključno samo italijanske dopise, nanašajoče in opomine!

Vidite in to je menda tudi kos jezikovne enakopravnosti pri tržaških socijalnih demokratih, kakor je omenjal oni dopisnik.

Človek bi mislil, da bodo mednarodni socijalni demokrati imeli vsaj dvojezične (italijansko-slovenske) tiskovine. Ne! Vse to iz enostavnega razloga, ker so v Trstu mednarodni socijalni demokrati italijanski šovenisti in nočejo priznati mesta slovensčini.

Pardon! Delal bi jim krivico! Saj vendar vidimo na vseh vogalih slovenske plakate, s katerimi pozivljajo slovenske delavce na shode in vabilo v svoje organizacije in prodajalne!

Res je! Ampak tukaj jim gre za to, da privablja slovensko delavstvo v svoje organizacije, tukaj gre za to, da ojačajo svojo številno moč s slovenskimi delavci. Tukaj agitirajo oni — za-se, vabilo k sebi, prosijo podpor za svoje konsume! Zato tudi vabilo s sirenskimi glasovi v slovenskem jeziku delavstvo k sebi. Se tako daleč gredo, da se na javnih shodih trkajo na prsa in pravijo, da so boljši Slovenci, nego pa „narodnjakarji“ iz Narodnega doma.

Tam pa, kjer ne potrebujejo pomoči, tam pa, kjer so oni gospodarji, tam, kjer lepo sede na varnem, tam pa kažejo svojo pravo mednarodno barvo — namreč italijansko!

Čudno, da ne zaničujejo slovenskega delavca tudi takrat, ko jim prinaša tedenske prispevke za njihove organizacije?! Takrat pa znajo slovenski! Morda imajo celo slovenske pobornice!!

Politika v anagrafičnem uradu in naša šolska mizerija. Prejeli smo: Glavni namen mojega tozadevnega dopisa v petkovi številki je bil, da opozorim javnost in morodajne faktorje na krivičnost anagrafičnega urada in na škodo, ki se nam godi. Tu ni nikakega dvoma: ako ima ta urad pravico do izdavanja brezplačnih izpisov za komunalne šole, je naravnost njegova dolžnost, da jih izdaja tudi za naše in državne šole, ker imajo pravico javnosti. Čim nas državni in občinski uradi ne odklanjajo v izvrševanju dolžnosti napram državi in občini, nas tudi ne smejo odklanjati, kadar zahtevamo enako pravo. Tista oblast torej, ki dovoljuje komunalnim šolam brezplačne izpiske na anagrafičnem uradu, mora jih izsiliti tudi za naše šole.

Ob tej priliki nekaj o odklanjanju naših otrok v slovenskih šolah. Slovenski otrok spada v slovensko šolo! — to priznavamo in naglašamo vsi. Vendar morajo vodstva naših šol odklanjati mnogokaterega otroka, ker — ni prostora. In res ga ni. Na drugi strani pa zahteva državni zakon od nas, da pošiljamo svoje otroke v šolo. Iz tega pa izhaja za državo dolžnost, da skrbí, da dovoljno prostora. Država naj poskrbi za paralele in naj nas ne silí, da bi sami gonili svoje otroke v potujočevalnice in raznarodovalnice! Država naj poskrbi sredstva za potrebne paralele in naj pouk uredi tako, da bo mogel sleherni naš otrok v šolo, ki bo koristna njemu in narodu, kateremu pripada. Prav v smislu avstrijskih državnih zakonov! Zahtevamo to najenergičnejše. Odbor naših staršev in politično vodstvo pa naj hosta neustrašena tolmača te narodne zahteve in energije.

Otvoritev otroškega vrtca pri Sv. M. Magdaleni Zgornji. V nedeljo popoldne se je šla pri Sv. Mariji Magdaleni Zgornji na najslabnejši način otvoritev novozgrajenega otroškega vrtca.

Velika je požrtvovalnost našega ljudstva, kadar gre za ohranitev in obrambo naše narodnosti, naše narodne posesti, in Magdalenci so posvedočili to še prav posebej z ustanovitvijo zavetišča za svoje najdražje, za svojo milo dečico. Bilo je res treba žrtve, kajti naša največja dobrotnica, Družba sv. Cirila in Metoda, ki je žitvovala ogrom-

ODVETNIK
Dr. IVAN KIMOVEC
je otvoril pisarno
v Trstu, ulica Caserma šte. 15.

novan in je sploh nevaren človeškemu življenju in imetju. Vukozar Živković, star 37 let, iz Valjevega v Srbiji, mornar, večkrat predkaznovan in splošno zelo nevaren človek. To je oni človek, ki je bil aretiran zaradi znanega napada na trgovca Levija v ul. Stazione, ki pa je bil pred deželno sodiščem oproščen obtožbe, da je sodeloval pri onem napadu. Tretji je neki Michele Filomeno, star 28 let, tudi iz Barija, kovač, svoj čas stanujoč v zagati dei Soterranei št. 3, večkrat kaznovan zaradi različnih prestopkov in tudi v Trstu že zaradi telesne poškodbe. Njegova domača občina ga je opisala kot velikega pretepača.

Izseljenec ogoljufan. Neki Maksimilijan Lakowicz iz Kalnega v Galiciji, mož, ki ne zna ne čitati ne pisati in je tudi nekoliko zaostal v pameti, se je pred nekim časom izselil na Francosko, kjer si je s svojim pridnim delom prihranil znesek 500 frankov, nakar je sklenil vrniti se v domovino. Odpeljal se je v Egipt, kjer pa je imel nesrečo, da je zašel v roke nekemu lopovu, kateremu se je z ozirom na Lakowiczevo duševno zaostalost posrečilo izmamiti mu lep del prihranjene svote. Ubogemu opeharjencu ni preostajalo drugo, nego vrniti se v domovino po posredovanju avstrijskega konzulata v Aleksandriji. V Trst je prispel z Lloydovim parnikom Helouanom. Iz Trsta ga odpeljejo domov.

Predolge prste ima 25letni Osvald Franceschini, prodajalec sladoleda, doma od Sv. Kvirina pri Pordenone v Italiji, stanujoč v ul. dell' Olmo št. 13. Franceschiniju v sedanjih hladnih časih pač sladolede ni poseben „nesel“. Zato si je skušal pomagati s svojimi dolgimi prsti in je včeraj zmeknil nekemu Ivanu Lorenzinju v ciklusu „Zavatta“ denarnico z zneskom K 450. Bil pa je preneroden — mož najbrž še nima dovolj prakse — pa so ga vjeli in ga vtekli v luknjo.

Nasilen mornar. Včeraj zvečer ob 9 se je pri prosiluh „volth“ v Carduccijski ulici spri 22letni mornar Viktor Juck, rodem iz Trsta, stanujoč v ulici della Cassa di risparmio, z avtomobilskim soferjem Matejem Pergulsem in se končno tudi spoprijel žnjim. Seveda se je nabrala na lico mesta ogromna množica radovednežev. Prišel je stražnik in ju hotel ločiti, toda Juck mu jo je pritisnil v zahvalo s pestjo po glavi, nakar je bil aretiran.

Zaradi kave. Ob vratih iz proste luke je bil aretiran 26letni delavec Franc Bolé, Tržčan, stanujoč v ul. Andrea Rapicio št. 5, ker je ukradel 3 kg kave.

Društvene vesti.

Pevsko društvo „Trst“. Danes ob 8 zvečer pevska vaja za mešani zbor. Z ozirom na bližajoči se koncert, prosim obilne udeležbe. Pevovodja.

Trgovsko izobraževalno društvo ima danes popoldne ob 3 redni občni zbor v društvenih prostorih. Člani, posebno starejši, so vljudno vabljeni, da se udeležijo v velikem številu. Po občnem zboru bo svobodna zabava in plesni venček.

Šentjakobska CM podružnica vabi vse gg. odbornike in odbornice, namestnike in nadzornike k zelo važni seji danes ob 8 zvečer v prostorih na stari policiji.

Telovadno društvo „Sokol“ v Trstu.

Redovne vaje za telovadce in netelovadce se vrše redno vsako sredo od 8 do pol 9. Pravico nastopanja v kroju imajo le oni bratje, ki so dobro izvežbani v redovnih vajah.

Za vadijski zbor: Ambrožič, nač.

Plesne vaje, ki so se vršile lanske leto v „Trgovskem izobraževalnem društvu“, namenjene dijakom in obiskane po večini od trgovskih pomočnikov, so letos prenehale. Ob nedeljah dopoldne bo prirejalo „Trgovsko izobraževalno društvo“ poučne stanke za trgovce in njihove sotrudnike. Vsled tega se posebno trgovski sotrudniki opozarjajo na to in že sedaj se vabijo, da se bodo vsi udeleževali teh sestankov.

Sportni klub „Helios“ pri Sv. Jakobu priredi, kakor je bilo že javljeno, 22. t. m. I. narodno pešdirko in sicer tekanje na eno angleško miljo (1906 m) in korakanje 3 km s krasnimi nagradami. Člane tukajšnjih in zunanjih društev prosimo, da bi se gotovo prijavili. Istotako vabimo Slovence-diletante, da se vpišejo čimprej. Žal, da se doslej ni vpisal noben član od raznih športnih društev.

Ako se ne priglasijo ti poslednji, kako bi mogli zahtevati to od drugih! Vabimo torej še enkrat k pristopu v naše društvo. Vpisuje se do 19. t. m. pri gosp. Ljubomiru Čehovinu, slov. brivcu v ul. Sv. Marka št. 4. Vpisnina 2 K. Natančnejša pojasnila dobivajo v klubovih prostorih, Sv. M. Magdalena Zgornja št. 573. Ravno tako se bo vpisovalo v klubovih prostorih do 22. t. m.

Nar. del. organizacija.

— Odbor „Zidarske skupine NDO“ naznanja vsem onim tovarišem zidarjem, ki so se slikali pod novo zastavo, da pridejo čimprej po slike. Slike se dobijo pri tovarišu Pregarcu, ul. Giuliani št. 33 II. po 5 uri zvečer.

— Skupina zidarjev NDO priredi v četrtek, dne 19. t. m., točno ob 7 zvečer dru-

štveni shod v prostorih NDO ul. sv. Frančiška Asiškega št. 2 z zelo važnim dnevnim redom.

— Sestanek skupine čistilnice riža se bo vršil v četrtek ob 8 zvečer v gostilni „Alla nuova stazione“, ulica Lazzaretto vecchio.

— Skupina „Lloydov arzenal“ sklicuje za petek ob 8 zvečer sestanek v novih društvenih prostorih pri sv. Jakobu.

— V nedeljo, 29. t. m. se bo na vru gostilni „pri Tirolcu“ vršila veselica skupine Lloydovega arzenala v korist podpor-nemu zakladu.

— Socijalni tečaj NDO. Začetkom oktobra se otvori v NDO socijalni tečaj, ki bo trajal 3 mesece. Predavalo se bo redno vsakorek in petek od 7.—9. zvečer.

Vsa predavanja (okoli 30) bodo tvorila nekaj ciklus predavanj o raznih socijalnih napravah in vpraša jih in bodo zelo zanimiva.

Med priglasi predavatelji na na vedemo nekatere že danes: gg. dr. Sosič, Vandot, Žiherna, dr. Delak, dr. Lah, dr. Čok Širok, Požar, dr. Mandič, dr. Kisovec, dr. Semrov, Brandner in drugi.

Že imena teh predavateljev nam jamčijo, da bodo predavanja stvarna in jako umestna. Zato opozorjamo člane NDO, kakor tudi ostalo občinstvo, da ne zamudi prilike obiskovati ta prepotrebni tečaj.

Natančni spored predavanj se objavi koncem tega meseca.

Gošpodarstvo.

Zmanjšanje konsuma piva. Slabo vreme v avgustu in septembru t. l. je imelo za posledico, da je konsum piva znatno padel. Minulo leto je bil konsum piva vsled velike vročine precej narastel, letos pa se je že v juliju precej zmanjšal, vendar pa je bil še vedno večji, nego leta 1910. V avgustu pa se računa že z 20% zmanjšanjem. V septembru se razvijalo razmere še neugodnejše in če ne nastopi vreme toplejše, bomo morali računati s končnim 30% odpadkom, tako, da bo konsum v mesecu septembru manjši nego oni leta 1910. Ker je bila letos dobra letina za hmelj in vsled zmanjšane konsuma je cena hmelja padla tako, da znaša letošnja cena le četrtno cen lanskega leta.

Letina žita 1912. Glasom številk, ki jih objavlja mednarodni poljedelski zavod v Rimu, kaže letos letina žita v Evropi, Severni Ameriki, Indiji, Japonski, Egiptu in Turčinu:

Za pšenico: 7946 641 125 metrskih stotov, proti 726 838 855 v lanskem letu.

Za ječmen: 245 916 485, prot 234 929 413.

Oves: 493 491 611, proti 423 301 671

Za koruzo: 890 893 592 prot 760 922 652.

Kakor razvidno, se kaže, da bo letina žita letos sploh boljša, nego je bila ona v lanskem letu.

Družina brez otrok sprejme na stanovanje in hrano katerega dijaka, dijakino oziroma gosplco. — Naslov pove Inzeratni oddelek Edinosti. 1963

Išče se čevljarji delavec za vsa dela. — Vin Boccaccio št. 4. Krainer. 1964

Išče se prodajalka zmožna nemščine Ponudbe z označenim doseganjega opravila pod „Trgovina pohištva 320“ na Ins. odd. Edinosti. 1965

Sodi od vina in špirta, velika izbira, se prodajo. Ulica Macchiavelli 3, blizu Ribjega trga 1911

Vino črno in belo, izvrstno, ima na prodaj Josip Pertot, Barkovlje, Rumena hiša 524 1920

Potrebujem dnevno 300—400 litrov mleka svežega. Ponudbe pod „Sociale“ Edinosti takoj. 1932

Dobro služničad dobbe gospoda v posredovalnic ul. Barriera 7, II. 1939

Fotografa Antona Jerkiča naslov: Trst, ul. delle Poste 10, Gorica, Gosposka ulica 7. 4445

Moderne spalne sobe ter vsakovrstno delo izdeluje M. Majcen, mizar, ulica Belvedere 28. ogel Torquato Tasso. 555

Od oblasti avtorizirana „Dunajska kuhinja“ Obed in večerja 52 kron mesečno. Pečenka, sadje, močniki, črna kava. Ulica Barriera št. 7, II. Becher. 1936

NUOVO

Hôtel Provinciale

(Novi deželni hotel)

Trst, largo Santorio 4 (Farneto).

40 sob, električna luč, ves komfort, stroga snaznost. — Cene zmerne.

ALOJZIJ SKERL.

TEODOR KORN

Trst, ul. Miramar št. 71

Stavbeni in galanterijski klepar. — Pokrivač streh vsake vrste.

PREJEMAJO SE VSAKOVRSNA DELA IN POPRAVE

PO NIZKIH CENAH.

Delo dobro in zajemeno. — Tel. 25-26. Poslovodja: Franje Jenke.

Včeraj se je odprl

Cabaret MAXIM

Trst - via Stadion št. 10 - Trst.

Priporoča se K. MAURICE, lastnik.

Novo pogrebno podjetje, Trst

(vogal Piazza Goldoni) - CORSO 47 - (vogal Piazza Goldoni)

Zaloga vozov in drugih priprav v lastnih prostorih Via della Tesa št. 31. - TELEFON št. 14-02. Tu se sprejemajo nočna naročila.

Podjetje razpolaga z 18-timi krasnimi vozovi za mrtvaške sprevede ter lahko postreže z najfinjšo opremo, kakor tudi s čisto navadno.

V svoji trgovini na Corsu ima veliko izbero vencev iz umetnih cvetic, biserov, porcelana in kovine ter izdeluje vence tudi iz svežih cvetic. — Vsakovrstne krste, kovinaste in lesene, oblike, čevlje in druge potrebščine za mrtve in sprevede, voščene sveče iz lastne tovarne itd. vse po nizkih konkurenčnih cenah.

V podružnicah in zastopih na Opčinah pri g. Mrzku, v Nabrežini pri g. Vitcu, pri Orehu (Nogere) pri g. Jamšku se dobi vse za potrebe potrebno blago. HENRIK STIBELJ delavnik in upravitelj podjetja.

Sabbia Saponacea („mitopes.k“) je najboljšje sredstvo za umivanje, bodisi od česar koli umazanih rok, čiščenje vsakovrstnih lesenih, steklenih, itd. predmetov in kuhinjskih potrebščin. Prodajajo ga mirodilnice in trgovine jestvin. 1944

Dobroznana čevljarnica Marko Michl

obveščuje svoje cenjene odjemalce in slavno občinstvo, da se je preselila iz ulice Giacinto Gallina št. 4

na Corso št. 45, I. nadstropje.

Gostilna „pri Deteljici“

v Trstu, ulica Belvedere 7.

Podpisana naznanjam s tem uljudno, da sem prevzela imenovano gostilno, ter se tem potom prav toplo priporočam cenj. gostom. Točila bodem sama pristna vipavska in istrska vina, kakor tudi izborni kraški terani po najzmernejih cenah; na razpolago so vedno dobra in sveža mrzla in gorka jedila. Posebno se priporočam cenj. gg. uradnikom za abonement na hrano.

Z odličnim spoštovanjem

ANGELA KJUDER, lastnica.

ALEKS. FRANC MAYER - TRST

žgalnica kave

TELEFON 1743.

Najboljši vir za dobivanje očene kave.

Mehanični zavod za cementno industrijo

ARTURO MAYER, Tržič (Monfalcone)

z uradom v Trstu, ulica S. Carlo 2 (TELEFON št. 20-93)

proizvaja in prodaja po konkurenčnih cenah

Polne in prevrtane skaline, cevi za kanalizacijo in za dovode in odvode, krovne skrli, stopnjice itd.

Ploščice za podove, enobarvne, risane in za terase. Zelo močni kamenčki za tlakovanje. — Koncesijonirane posebnosti:

Brušene ploščice za prevlako in ploščice iz bisernice.

Austro-Americana

brza zveza z Ameriko.

„Maria“ 18./9. v New-Orleans.

„Virginia“ 18./9. v New-York.

„Himaia“ 18./9. v New-York

in Filadelfijo.

„Kaiser F. J.“ 22./9. v Neapelj,

Barcelono, Tenerifo,

Rio, Santos in Buenos Ayres.

„Argentina“ 28./9. v New-York.

„Columbia“ 3./10. v Patras, Al-

merio, Las Palmas, Rio,

Santos, Montevideo, Buenos

Ayres.

„Alice“ 12./10. v New-York.

Največji komfort. - Električna razsvetljava in ventilacija. - Narodna kuhinja.

Za informacije o prodaji prevoznih listkov I. II. in razreda toliko za Ameriko, kolikor za Patras, Palermo, Cadix in Las Palmas obrniti se je na Urad za potnike v Trstu, ulica Molin piccolo št. 2, za tovor in blago pa pri G. Tarabochia & Co, Trst, ulica Ponterosso št. 3, I. n.

Tržaška posojilnica in hranilnica

V lastni hiši.

registrovana zadruga z

omejenim poročtvom

Telefon št. 952.

Trst, Piazza Caserma 2, I. n. (ahod po glavnih stopnicah).

Hranilne vloge sprejema od vsakega, če

tudi al ud in 4 1/4 %

jih obrestuje

Redni davek od hranilnih vlog plačuje

zavod sam. Vloga se lahko po eno krono.

Posojila daje na vknjišbo po dogovoru

Na menjice po 6% na zastavo

po 6 1/4 % in na amortizacijo za dalj-

šo dobo po dogovoru. 0 0 0 0

Uradne ure: od 9.—12. ure dopoldne

in od 3.—5. popoldne. Ispisuje se

vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nede-

ljah in praznikih je urad zaprt.

Poslovno-hranilni račun 816/004.

Ima najmodernejše urejene varnostno celice za shranje vrednos. papirjev, listin itd. kakor tudi hranilne posile, a katerimi se najuspešneje navaja štediti svojo decu.